

openbare basisschool **De Kosmos**

Ondersteuningsplan

November 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 - Visie op passend onderwijs	5
1.1 Passend onderwijs	5
1.2 Visie op passend onderwijs	5
Hoofdstuk 2 - Leerling ondersteuning op OBS De Kosmos	7
2.2 Handelingsgericht werken (HGW)	8
2.5 Schoolondersteuningsprofiel (SOP Samenwerkingsverband)	23
Hoofdstuk 3 Ondersteuning van deskundigen	24
3.1 Logopedie en fysiotherapie	24
3.2 Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	24
3.3 SWV Passend Onderwijs Apeldoorn PO	25
3.4 CJG en JGZ	26
3.5 Aandachtsfunctionaris meldcode	26
Hoofdstuk 4 – Overlegstructuur	28
4.2 Leerlingbespreking	28
4.3 Kernteam overleg	29
4.4 Multidisciplinair overleg (MDO)	29
4.5 Ouder (/kind) gesprekken	30
4.6 Adviesgesprekken groep 8	30
Hoofdstuk 5 - Volgen van leerlingen	31
Hoofdstuk 6 - Ondersteuning op groepsniveau	32
6.1 Expliciete Directe Instructie (EDI)	32
6.2 Extra ondersteuning in de klas	33
Hoofdstuk 7 - Ondersteuning op individueel niveau	35
7.1 Individueel handelingsplan (IHP)	35
7.2 Individueel arrangement	35
7.3 Ontwikkelperspectiefplan (OPP) en eigen leerlijn	36
7.4 Kinderen die meer aankunnen	38

7.5 Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het S(B)O

38

Inleiding

In dit document staat beschreven hoe de ondersteuningsstructuur op OBS De Kosmos is vormgegeven. Hierin staan de gemaakte afspraken over de (extra) ondersteuning voor de leerlingen en staat uitgelegd hoe het werkt in de schoolpraktijk. Door dit op papier vast te leggen, weten we zeker dat wij met elkaar hetzelfde nastreven, en te werk gaan. De bedoeling is om de lezer een zo helder mogelijk beeld te geven van de ondersteuningsstructuur binnen de school.

Het document is dynamisch. Nieuwe inzichten en afspraken worden bijgehouden in dit document.

Op de volgende wijze houden wij dit document up to date;

- Wekelijks overleg tussen IB en directie.
- 2x per jaar agenderen voorafgaand aan een cito periode (mei en december), eventuele wijzigingen doorvoeren door ib/directie en team hierover informeren.

Hoofdstuk 1 - Visie op passend onderwijs

1.1 Passend onderwijs

In 2014 is de 'wet passend onderwijs' ingevoerd in Nederland. De overheid wil hiermee graag bereiken dat alle leerlingen een plek krijgen die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Van scholen wordt gevraagd dat zij extra hulp bieden aan leerlingen die dat nodig hebben, zoals bij leer- of gedragsproblematiek. Op de website van Rijksoverheid is het volgende te lezen over (de doelen van) passend onderwijs.

Met passend onderwijs wil de overheid bereiken dat:

- alle kinderen een plek krijgen die past bij de onderwijsondersteuningsbehoefte;
- een kind naar een gewone school gaat als dat kan;
- een kind naar het speciaal onderwijs gaat als intensieve begeleiding nodig is;
- scholen de mogelijkheden hebben voor onderwijsondersteuning op maat;
- de kwaliteiten en de onderwijsbehoefte van het kind bepalend zijn, niet de beperkingen;
- kinderen niet meer langdurig thuis komen te zitten, omdat er geen passende plek is om onderwijs te volgen.

1.2 Visie op passend onderwijs

De missie en visie van OBS De Kosmos luidt:

DE KOSMOS: WAAR JE DE RUIJTE HEBT OM JEZELF TE ONTWIKKELEN

Bij ons op de Kosmos zie je zowel pedagogisch als didactisch een duidelijke doorgaande lijn van groep 1 t/m 8. We hebben de groepen en leerlingen goed in beeld en passen ons handelen daarop aan. We laten leerlingen kennismaken met nieuwe vaardigheden, zodat zij hun eigen talenten kunnen gaan ontwikkelen. We stimuleren de leerlingen om samen te werken, leren hun verantwoordelijkheid te nemen en eigenaarschap te ontwikkelen. In samenwerking met leerlingen en ouders zorgen we voor een positief school- en groepsklimaat, met aandacht voor iedereen.

We zijn een sterk en positief team. We leren van en met elkaar en zijn samen verantwoordelijk voor de school. In onze communicatie naar leerlingen, ouders en elkaar zijn we open, eerlijk en duidelijk. We doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen.

In onze missie en visie hebben wij beschreven dat wij het belangrijk vinden om groepen en leerlingen goed in beeld te hebben en ons handelen daarop aan te

passen. Dit is volgens ons de kern van passend onderwijs: door zicht te hebben op de leerling en diens onderwijsbehoeften, en hierbij aan te sluiten, kun je de leerling bieden wat die nodig heeft.

Hierin mogen leerlingen onderling verschillen. Ieder kind heeft immers zijn / haar eigen talenten. Wij geven ieder kind ook mee dat die voor zijn / haar eigen ontwikkeling op school zit. Wij betrekken leerlingen bij hun eigen ontwikkelproces.

Tevens is ons streven hierbij om alle leerlingen zo lang mogelijk binnen hun groepen te houden en erbij te laten horen. Wij doen er alles aan om bij te dragen aan de ontwikkeling van het kind op onze school. Mocht blijken dat de behoefte van de leerling het basisaanbod van school overstijgt, dan gaan wij in gesprek met de ouders en de leerling. Met elkaar overleggen wij of extra ondersteuning, of hulp nodig is voor het kind. Wij kijken gezamenlijk of dit op school geboden kan worden, of dat behoefte is aan intensievere begeleiding buiten de school. Wij hechten waarde aan een goede samenwerking tussen school, ouders en leerling. Ook open communicatie vinden wij belangrijk.

Hoofdstuk 2 - Leerling ondersteuning op OBS De Kosmos

2.1 Wat typeert onze leerlingen en aanpak?

Onze school staat in een zogenaamde bloemkoolwijk, gebouwd in de jaren zeventig. In de wijk zijn sociale huurwoningen en koopwoningen. De ouderpopulatie is gemêleerd. De kengetallen laten zien dat 13% (schooljaar 2018-2019) een niet-westerse migratieachtergrond heeft. Dat is lager dan het landelijk gemiddelde van 18%. 63% van onze leerlingen komt uit een gezin met een relatief laag inkomen. Dit significant is hoger dan het landelijke gemiddelde (40%). Er zijn relatief veel gescheiden ouders. Het landelijk gemiddelde leerlingen afkomstig uit eenoudergezinnen is 16% op De Kosmos is dit 29%.

We zien dat de populatie binnen onze school aan het veranderen is. 43% van de leerlingen volgt een VVE programma. Er worden steeds meer leerlingen aangemeld die moeite hebben met de Nederlandse taal. Komende jaren moeten we de onderwijsbehoeftes van deze leerlingen scherper in beeld krijgen. We zijn bij de kleuters gestart met het afnemen van toets Beginnende geletterdheid. Daarom vinden wij het belangrijk om als school in te zetten op: taal, woordenschat en leesonderwijs. Hier zetten wij op in door dagelijks voor te lezen, de leesvaardigheid te stimuleren in de midden- en bovenbouw, te werken met Nieuwsbegrip en de woordenschat uit te breiden met logo3000 en een actuele taalmethode. Ook is een logopedist op school aanwezig, waar leerlingen terecht kunnen bij een spraak- of taalachterstand.

Naast taal, vinden wij het belangrijk om in te zetten op zelfredzaamheid wanneer de leerlingen starten op onze basisschool (zelf tas ophangen, jas kunnen aandoen, zindelijkheid). Hier zetten wij op in door bewust te kiezen voor een groep 1 en geen combinatiegroep in de kleuterbouw. Hierdoor is er meer tijd en aandacht voor het stimuleren van de zelfredzaamheid zodra een leerling start op onze school.

Ook zien wij een maatschappelijke rol voor onszelf weggelegd om onze leerlingen voor te bereiden op goed burgerschap en daarmee actieve deelname binnen onze samenleving. Zo bieden wij Kanjertraining aan op school waarbij de leerlingen zien hoe zij functioneren als individu, in de klas, gezin, of andere groepen.

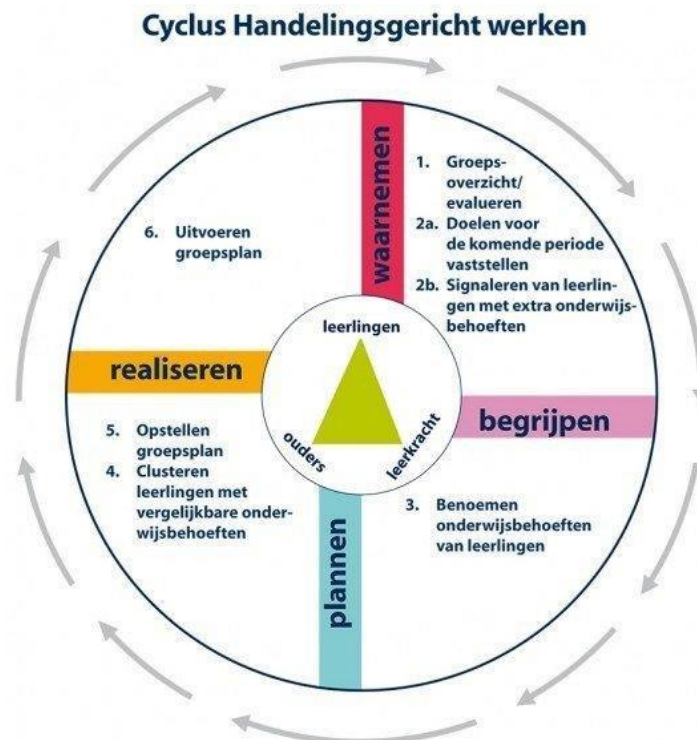
Wij vinden het belangrijk om de leerlingen een rustige, gestructureerde en veilige omgeving te bieden zodat zij goed tot leren te kunnen komen. Dit willen wij bewerkstelligen door de doorgaande lijn die we hebben vormgegeven. Wij zorgen dat leerlingen, ongeacht de groep waarin zij zitten, op dezelfde wijze worden aangesproken, en regels en structuur herkennen in de school.

2.2 Handelingsgericht werken (HGW)

Op De Kosmos werken wij handelingsgericht (HGW). HGW is een systematische, cyclische, manier van werken. HGW geeft houvast aan leerkrachten om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van individuele én groepen leerlingen. Het geeft houvast aan leerkrachten om om te gaan met verschillen tussen leerlingen in de klas. Bij HGW wordt allereerst gekeken welke onderwijsbehoeften een kind heeft. Vervolgens stemt de leerkracht het onderwijsaanbod daarop af. Tussentijds- en na afloop wordt geëvalueerd hoe het onderwijs verloopt. Zodoende kunnen verbeteringen worden meegenomen in de volgende ronde (cyclisch werken).

Met behulp van HGW wordt het onderwijs als het ware 'passend' gemaakt voor elke leerling. Uiteraard zijn school, ouders(ervaringsdeskundigen), leerlingen en eventuele externe adviseurs gezamenlijk betrokken.

Figuur 2.1 HGW-cyclus zoals gehanteerd op De Kosmos

Door gebruik te maken van de HGW-cyclus streven wij een preventieve aanpak na. We kijken vooruit: wat zijn de doelen voor de komende periode en wat hebben de leerlingen nodig om deze doelen te bereiken.

Wij hanteren de HGW-cyclus in onze korte cyclus (dagelijks handelen), middellange cyclus (per blok / kwartaal) en de lange cyclus (op basis van onafhankelijke toetsen, 2x per jaar).

De fases van de HGW-cyclus in het 8 stappenplan binnen De Kosmos:

Actie	HGW	Cyclus	Wie
1. Afnemen van toetsen conform toetsprotocol (zie kwaliteitshandboek SP)		lang (Cito) en middellang (methoden)	Leerkracht
2. Foutenanalyse rekenen/wiskunde en spelling (zie SP -> leraren -> IB 2020-2021 -> Analyse Cito)	waarnemen	lang	Leerkracht
3. Gegevens analyseren en verwerken in een groepsoverzicht per vak*. Onderwijs ondersteuningsbehoeften van leerlingen in ondersteuningsniveau 2 (gedrag en taakhouding) of hoger worden genoteerd bij Waarnemen & Begrijpen in Parnassys. Vakspecifieke behoeften van individuele leerlingen worden opgenomen in het groepsoverzicht	evalueren en waarnemen	lang	Leerkracht
4. Duiden van data aan de hand van het formulier voorbereiding Datateams. Op basis van de antwoorden op de duidingsvragen maakt de leerkracht keuzes m.b.t. doelen, leertijd, aanbod, didactisch- en pedagogisch handelen en klassenmanagement (Formulier zie SP -> Leraren -> IB 2020-2021 -> Datateams)	evalueren en begrijpen	lang (Cito) en middellang (methoden)	Leerkracht
5. Datateams overleg (4x p.j.) (Handleiding zie SP -> leraren -> IB 2020-2021 -> Datateams)	begrijpen en plannen	lang (Cito) en middellang (methoden)	Directie – IB - leerkracht
6. Leerlingbespreking (4x p.j.)	begrijpen en plannen	lang (Cito) en middellang	IB - leerkracht

		(methoden)	
7. Het onderwijsaanbod plannen in de blokplanning (groep 3 t/m 8) en de themaplanning groep 1-2	plannen	middellang en kort	leerkracht
8. Toepassen in de les	realiseren	kort	leerkracht

*M.i.v. januari 2021. Nu werken we nog met een overzicht per leerling. Op basis van evaluatie (2-11-20) geconstateerd dat dit niet praktisch is en te weinig bijdraagt aan zicht op ontwikkeling in relatie tot de volledige groep. Na de m-meting 2021 stellen we daarom per vakgebied (rw, sp, tl en bl) een groepsoverzicht op.

De 3 cycli op de Kosmos:

	Lange cyclus	Middellange cyclus	Korte cyclus
Periode	Tussen onafhankelijke toetsen	Tussen blokken/ thema's	dagelijks
Tijdsduur	Halfjaarlijks	4 tot 6 weken	Van minuut tot minuut
Doel	Toets algemene doorgaande ontwikkeling	Leerlingvorderingen en niveaubepaling.	Zicht op de ontwikkeling tijdens de les
	CITO	BLOK/THEMA	LESSEN

Bij het gebruik van de cyclus is de rol van de leerkrachten groot. Hun wijze van analyseren, doelen stellen, onderwijsaanbod plannen, en onderwijs uitvoeren, maakt het verschil voor de leerling. Van de leerkracht wordt daarom ook verwacht dat zij reflecteren op de wijze hoe zij HGW hanteren en hun lesgeven: waar stond dit kind in vergelijking met nu, en heb ik daar het best bij aangesloten? Heb ik mijn lessen op de juiste wijze vormgegeven, en uitgevoerd? Middels datateams en de voorbereiding daarvan aan de hand van de duidingsvragen wordt een beroep gedaan op de zelfreflectie van leerkrachten. Ook dit is een cyclus, welke uiteraard als doel heeft: (jenzelf) evalueren en je eigen handelen constant blijven verbeteren en leren van en met elkaar.

2.3 Ondersteuningsniveaus

Alle leerlingen binnen de school worden ingedeeld in ondersteuningsniveaus om de begeleiding en het onderwijs zo goed mogelijk op de onderwijsbehoeften van de leerlingen te kunnen afstemmen.

Wij hanteren de 5 ondersteuningsniveaus zoals die worden gehanteerd binnen ons bestuur. In niveaus 1a, 1b, en 2 zijn leerlingen ingedeeld die binnen de basisondersteuning van de school vallen. Leerlingen in ondersteuningsniveau 3 en 4 overstijgen de basisondersteuning. Dit zijn leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben bijvoorbeeld vanuit het samenwerkingsverband (Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn Primair Onderwijs) en/of CJG.

In onderstaande indeling is de rol van de leerkrachten bij ons op school het grootst voor niveaus 1a, 1b en 2. Vanaf niveau 2 kan er externe expertise ingehuurd.

Niveau	Essentie	Wat? (welke behoeften)	Door wie (Wie is verantwoordelijk en neemt de leiding)	Wie? (voor welke leerlingen)
1A	Goed lesgeven (reguliere lestijd)	Goed klassenmanagement, voldoende tijd, juist gebruik van methode / materialen, goede groepsinstructie met eventueel verlenging (niet vastgelegd in plannen, maar verlenging zet leerkracht in n.a.v. controle van begrip.)	Leerkracht	Alle leerlingen
1B	Extra begeleiding (reguliere lestijd)	Verlengde instructie, begeleidde inoefening, extra oefentijd, inzet time-timer, wiebelkussen, study-buddy etc. (verlengde instructie in 1b = gepland in de blokplanning en behoeften staan omschreven in Waarnemen & begrijpen (Parnassys).	Leerkracht	Leerlingen met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften binnen de subgroepen meer en weer.
2	Specifieke begeleiding (extra tijd en bovenop reguliere lestijd)	Hiaten, remediëren, specifiek lesmateriaal. Behoeften staan omschreven in Waarnemen & Begrijpen. Er is in overleg met IB en ouders een individueel plan opgesteld door de leerkracht voor perioden van 6-8 weken. Na deze periode wordt het plan geëvalueerd, bijgesteld of afgerond. Waar nodig wordt expertise in huis gehaald in overleg met het kernteam.	Leerkracht en informeert IB	Leerlingen die bovenop het basisaanbod specifieke begeleiding nodig hebben op 1 of meerdere vakgebieden. Dit is aanvullend op de extra ondersteuning in de subgroepen (meer en weer).
3	Eigen leerlijn / OPP / EO(+)	Inzet (externe) expertise voor begeleiding en/of advies t.b.v. afstemming op onderwijsbehoeftes. Bv. Samenwerkingsverband, kernteam, CJG, Pento, etc. Behoeften staan omschreven in Waarnemen & Begrijpen. Voor deze leerling is in overleg met IB en ouders een OPP opgesteld. Het OPP wordt 2x per jaar geëvalueerd en bijgesteld.	Leerkracht en IB IB stuurt aan	Leerlingen met hardnekkige leerproblemen of problemen m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling. extra begeleiding (ondersteuningsniveau 1a, 1b, 2 had geen of te weinig effect).
4	Verwijzing	Geen passend onderwijsaanbod mogelijk, handelingsverlegenheid. Aanvraag TLV en opstellen groeidocument.	IB en informeert leerkracht	Leerlingen die een andere voorziening nodig hebben: die beter aansluit bij de onderwijsbehoeften.

In hoofdstukken 6 en 7 van dit document staat meer uitgelegd over individuele handelingsplannen, ontwikkelingsperspectief en toelaatbaarheidsverklaringen (TLV).

Door gebruik te maken van ondersteuningsniveaus, kunnen leerkrachten in kaart brengen waar de behoeftes liggen van hun leerlingen in de klas. Dit vatten wij op school samen in een groepsoverzicht per vak. Dit is een overzicht waardoor je in één oogopslag kunt zien hoe je klas ervoor staat en wat zij nodig hebben. Ook werken wij ernaar toe om de ondersteuningsniveaus individueel systematisch vast te gaan leggen in de dossiers van de leerlingen (Parnassys). Indien een leerling overgaat naar een volgend ondersteuningsniveau wordt dit gedocumenteerd in het groepsoverzicht (m.i.v. januari 2021) en in het ondersteuningsoverzicht van IB.

2.4 Werkwijze ondersteuningsniveaus

In deze paragraaf staat een uitgebreide beschrijving per ondersteuningsniveau, waarin staat weergegeven wat het niveau betekent voor leerkracht, ouder en kind. Ook staat een toelichting hoe de overgang tussen de ondersteuningsniveaus verloopt.

Ondersteuningsniveau 1A

In ondersteuningsniveau 1A volgt de leerling het reguliere aanbod. De leerkracht is verantwoordelijk voor het bieden van een passend en uitdagend onderwijsaanbod. Uitgangspunt is dat de leerlingen zich in een verschillend tempo en niveau ontwikkelen. De ontwikkeling van de leerling verloopt naar wens/verwachtingen.

Concreet betekent dit voor de leerkracht:

- de leerkracht analyseert (werk in de groep, methodetoetsen, citotoetsen, observaties en gesprek vorige leerkracht);
- de leerkracht duidt data en reflecteert daarbij op het eigen handelen;
- de leerkracht werkt conform de onderwijsplannen voor de basisvakken en de kwaliteitskaarten EDI, Klassenmanagement en Zicht op Ontwikkeling;
- de leerkracht werkt doelgericht, kent de leerlijn en stemt daar dagelijkse lesdoelen daarop af;
- de leerkracht doet aan dossiervorming van alle leerlingen in Parnassys;
- de leerkracht neemt initiatief en onderhoudt het contact met ouders. Het is de verantwoordelijkheid van de leerkracht om te melden als er verandering in niveau plaatsvindt;
- de leerkracht sluit aan bij onderwijsbehoeften van de leerlingen om de gestelde doelen te bereiken.

Ouders:

Ouders geven de nodige informatie tijdens het kennismakingsgesprek aan school. Ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind tijdens de voortgangsgesprekken. De ouder ondersteunt de dagelijkse lessen door thuis (indien nodig) oefenwerk dat op school is behandeld te laten maken en/of leren.

Algemeen:

De meeste leerlingen op onze school zitten gewoon in dit ondersteuningsniveau en behalen ieder half jaar de gemiddelde landelijke vaardigheidsscore. In de weekplanning van de leerkracht is per vakgebied te zien welke leerlingen in aanmerking voor meer-weer en basis, waarbij altijd controle van begrip tijdens de les het eerste uitgangspunt is.

Overgang van 1A naar 1B

De leerkracht stelt op basis van evaluaties/toetsresultaten vast dat de leerling op een deelgebied een specifieke onderwijsbehoefte heeft. Dit kan betekenen dat een leerling iets niet of juist wel kan/snapt.

Ondersteuningsniveau 1B

Dit niveau kenmerkt zich door ondersteuning voor de leerling in de groep door de eigen leerkracht.

De leerkracht besteedt extra zorg aan een of meerdere leerlingen die op grond van o.a. toetsgegevens en/of observaties de leerstof nog niet in voldoende mate beheersen of de leerstof al voldoende beheersen. Ook besteedt de leerkracht extra aandacht aan leerlingen met gedrag en/of taakhoudingproblemen. Om de reguliere doelen te kunnen behalen maakt de leerkracht naar aanleiding van observatie/toetsresultaten/gesprek een planning voor de extra hulp. Deze extra hulp wordt in de groep door de leerkracht, remedial teacher of assistent uitgevoerd, indien mogelijk met een groepje kinderen. De leerlingen met een bovengemiddelde of hoge toetsscore krijgen waar nodig uitbreiding/verdiepingsstof in hun eigen groep.

Concreet betekent dit voor de leerkracht:

- de leerkracht analyseert (werk in de groep, methode toetsresultaten, citotoetsresultaten, observaties van gedrag/werkhouding, gesprek vorige leerkracht) en bepaalt welk(e) specifiek(e) onderdeel(en) extra uitleg en aandacht nodig hebben en bepaalt zijn interventies;
- de leerkracht plant de interventies in de blok/themaplanning en weekplanning;
- de leerkracht voert de interventies (extra ondersteuning) voor de leerling in de groep uit. Denk aan extra materiaal, extra uitleg (verlengde instructie, herhaalde instructie) individueel en in groepjes. Eventueel "huiswerk".
- de leerkracht evalueert het rendement van zijn interventies;

- Wanneer een doel niet beheerst wordt duidt de leerkracht waardoor dit komt en plant een nieuwe interventie in de blok/themawEEKplanning.

Ouders:

Ouders geven de nodige informatie aan school. Door middel van de voortgangsgesprekken worden ouders op de hoogte gesteld van de vordering van hun kind en de acties die ondernomen worden. De ouders werken samen met de leerkracht aan het behalen van het leerdoel.

Doel:

Bij de evaluatie heeft de leerling zijn/haar leerdoel bereikt en kan terug naar niveau 1A.

Algemeen:

Bij dit ondersteuningsniveau maken we ons nog geen zorgen. Er is een interventie nodig op een deelgebied (denk aan tellen, bepaalde spellingscategorie, tafels of langzaam lezen). Na de toets checken we of de leerling het wél kan. Mocht dit het geval zijn gaat deze leerling weer terug naar ondersteuningsniveau 1A. Als de leerling het gestelde doel niet heeft behaald, maar er zijn wel nog voldoende handelingsmogelijkheden blijft de leerling in ondersteuningsniveau 1B.

Overgang van ondersteuningsniveau 1B naar ondersteuningsniveau 2

De leerling laat een achterstand, stilstand OF achteruitgang zien op de resultaten van de methodetoetsen/observaties of uit de laatst afgenomen Cito-toetsen blijkt dat de doelen niet worden behaald. En de plannen tot dan toe hebben niet het gewenste effect gehad.

Er kan een ondersteuningsbehoefte zijn op het gebied van technisch lezen (leesproblematiek), rekenen (lichte rekenproblematiek), een leerachterstand op één of meerdere vakgebieden, motorische problemen, spraak-taal problemen, gedragsproblemen, werkhoudingsproblemen of sociaal-emotionele problemen.

Dit wordt door de intern begeleider en leerkracht besproken tijdens de leerlingbespreking.

Ondersteuningsniveau 2

De leerling profiteert onvoldoende van het reguliere aanbod uit de basisondersteuning of heeft extra aandacht in verband met belemmerende omgevingsfactoren, gedrag, of de sociaal-emotionele ontwikkeling. De leerling heeft een specifieke onderwijsbehoefte op één of meer vakgebieden en heeft extra ondersteuning nodig van de leerkracht.

De leerkracht is verantwoordelijk voor de inbreng bij de eerstvolgende leerlingbespreking met de intern begeleider. De leerkracht heeft hierin een signalerende functie en zal zorgelijke signalen direct melden bij de intern begeleider. Bij belemmerende omgevingsfactoren kan gedacht worden aan een zorgelijke thuissituatie, schoolverzuim, financiële problematiek,

echtscheidingssituaties, opvoedproblematiek en vermoedens van verwaarlozing en/of mishandeling.

Leerkracht en intern begeleider bespreken samen op welke manier hulp of zorg geboden gaat worden. Leerlingen in ondersteuningsniveau 2 kunnen door de intern begeleider aangemeld worden voor SMW (Schoolmaatschappelijk Werk) of een externe organisatie. Daarnaast kunnen de leerlingen ook aangemeld worden bij logopedie, fysiotherapie, een SOVA training, etc.

Concreet betekent dit:

- de leerkracht analyseert (waarnemen en begrijpen) en brengt de onderwijsbehoefte op het vakgebied en/of gedrag in kaart;
- de leerkracht consulteert intern begeleider over mogelijke aanpak van het vakgebied;
- de leerkracht maakt een plan voor een (groepje) leerling(en);
- de leerkracht informeert ouders over het plan;
- de leerkracht plant de activiteiten van het plan in de blok of weekplanning;
- de leerkracht evalueert de opbrengst van de interventies;
- de leerkracht maakt een notitie in Parnassys. Hierin staan de analyse, het onderdeel wat niet goed gaat, wat de leerkracht gaat doen, doelstelling en de evaluatie beschreven.
- de intern begeleider leest het plan wat de leerkracht heeft gemaakt.
- de intern begeleider doet, indien nodig, een observatie in de groep.
- De intern begeleider heeft overleg met remedial teacher of onderwijsassistente, die extra ondersteuning bieden. De leerkracht geeft invulling aan de ondersteuning (onderwijsassistent, remedial teacher) die geboden wordt op schoolniveau.

Ouders:

De leerkracht brengt ouders op de hoogte van de ontwikkeling van hun kind. Gelijkwaardige relatie: ouders en school informeren elkaar. Ouders geven de nodige informatie aan school. Door middel van voortgangsgesprekken worden ouders op de hoogte gesteld van de vordering van hun kind en de acties die ondernomen worden. De leerkracht stelt ouders op de hoogte.

Doel:

Bij de evaluatie heeft de leerling zijn/haar leerdoel(en) behaald en kan terug naar niveau 1B waarbij alleen nog kleine interventies nodig zijn op deelgebieden.

Algemeen:

Bij dit ondersteuningsniveau is er wel sprake van zorg. De leerkracht blijft eindverantwoordelijk en de intern begeleider is op de hoogte van de geboden

zorg en heeft hierbij een adviserende rol. Er vindt altijd terugkoppeling naar ouders plaats, door de leerkracht.

Wat te doen als het:

1. voor de leerling gestelde doel is bereikt: dan gaat deze leerling terug naar ondersteuningsniveau 1B;
2. gestelde doel nog niet is bereikt, maar de leerkracht en de intern begeleider zien nog voldoende handelingsmogelijkheden: dan blijft de leerling in ondersteuningsniveau 2;
3. gestelde doel niet is bereikt: dan gaat de leerling door naar ondersteuningsniveau 3.

Overgang van ondersteuningsniveau 2 naar ondersteuningsniveau 3

Op het moment dat een leerling met de extra tijd nog onvoldoende groei laat zien, wordt externe hulp ingeroepen. Dit kan door het samenwerkingsverband in te zetten, of een externe expert.

De leerling laat een te lage ontwikkeling, stilstand OF achteruitgang zien op de resultaten van de methodetoetsen/observaties EN uit de laatst afgenomen Cito-toetsen blijkt dat de doelen niet worden behaald. En de plannen tot dan toe hebben niet het gewenste effect gehad. Er is meer inzicht nodig over de belemmerende en bevorderende factoren en de onderwijsbehoeften van de leerling. Daartoe wordt een onderzoek gedaan door externe professionals.

De gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband is de vaste persoon die wordt ingezet als de onderwijsbehoeften het aanbod van De Kosmos overstijgen (na ondersteuningsniveau 2). De gedragswetenschapper kan komen observeren, eventuele (intelligentie)onderzoeken uitvoeren en gaat in gesprek met school over passende interventies of extra ondersteuning.

De leerkracht en intern begeleider kunnen in samenspraak besluiten om na tegenvallende vooruitgang de leerling aan te melden bij het Kernteam. De leerkracht en intern begeleider vragen ouders in een gesprek om toestemming om hun kind in een kernteam te bespreken. In het kernteam wordt onder andere gevraagd naar de specifieke hulpvraag, de hulp die de leerkracht al heeft geboden en informatie van de leerling zelf. Informatie voorafgaand aan het kernteam wordt verwerkt in Kindkans door IB in samenwerking met de leerkracht.

Het kernteam bestaat uit de intern begeleider, jeugdverpleegkundige, gedragswetenschapper vanuit het samenwerkingsverband, schoolmaatschappelijk werk en eventueel leerkracht en ouders.

In deze bredere setting wordt gekeken welke acties ondernomen kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld zijn:

- een observatie in de klas om een hulpvraag beter in beeld te krijgen;
- een aanvraag voor een korte interventie of extra ondersteuning (+);
- preventief ambulante begeleiding in de klas;

- intelligentie- of persoonlijkheidsonderzoek door externe;
- het coachen van de leerkracht;
- aanpassingen in het bestaand plan;
- inzet van schoolmaatschappelijk werk of jeugdverpleegkundige

De ouders worden bij elke stap betrokken en geven, indien van toepassing, schriftelijk toestemming voor het plannen van een MDO, het opstarten van een OPP en/of elke andere vorm hierboven beschreven.

Ondersteuningsniveau 3

De intern begeleider stuurt het hieronder beschreven traject in ondersteuningsniveau 3 aan. Op het moment dat de school constateert dat een leerling herhaald onvoldoende heeft geprofiteerd van de intensivering van didactische ondersteuning, begeleiding bij werkhoudingsproblemen en pedagogische maatregelen, wordt de leerling aangemeld voor de leerlingbespreking. De leerling wordt besproken door de leerkracht en de intern begeleider. Op basis van de verkregen informatie wordt geconstateerd dat de leerling de gestelde (klassikale) doelen niet zal halen. Voor deze leerling worden individuele doelen, afgestemd op de mogelijkheden van het kind, gesteld. Een en ander wordt beschreven in een ontwikkelingsperspectief (OPP).

Een OPP moet ingevuld worden voor alle leerlingen die extra ondersteuning krijgen (wettelijke verplichting). De wettelijke onderdelen zijn: verwachte uitstroombestemming, belemmerende/bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerlingen en een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en indien aan de orde afwijkingen van het reguliere onderwijsprogramma. Aanvullend moet hierin worden beschreven welke ondersteuning de leerling tot dan toe heeft gekregen en met welk resultaat.

Via een kernteam kan het besluit genomen worden om een arrangement aan te vragen. Een arrangement kan aangevraagd worden wanneer de onderwijsbehoeften van de leerling de basisondersteuning van de school overstijgen. In totaal bestaan 3 arrangementen in ons samenwerkingsverband voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag. Dat zijn de Korte Interventie, de Extra Ondersteuning en de Extra Ondersteuning+ (middelen). Dit wordt aangevraagd door de interne begeleider van de school in overleg met de gedragswetenschapper via Kindkans bij het wijkcoördinatoren.

In het kernteam wordt besproken wat er aan de hand is, wat de leerling nodig heeft om zich op school en thuis optimaal te kunnen ontwikkelen en wie daaraan wat kan bijdragen.

De volgende mogelijkheden worden besproken en afgewogen:

1. Aanvraag individueel arrangement; KI, EO of EO+ (ondersteuningsniveau 3)
2. Aanvraag toelaatbaarheidsverklaring SBO (zie: ondersteuningsniveau 4)
3. Aanvraag toelaatbaarheidsverklaring SO (zie: ondersteuningsniveau 4)

Ouders:

Ouders geven de nodige informatie aan school. Ondersteuningsniveau 3 kan alleen uitgevoerd worden na informatie vooraf toestemming van ouders. De ouders zijn bij iedere stap betrokken en geven toestemming.

Algemeen:

Denk bijvoorbeeld aan een langdurig zieke leerling of een leerling die vastloopt op een vakgebied. Dit kan leiden tot aanpassing van het lesaanbod, inhoud, tijd of aanpak. Het programma wordt op dat moment op maat voor deze leerling gemaakt.

Individueel arrangement:

Een individueel arrangement (KI, EO of EO+) is een op de onderwijsbehoefte(n) van de leerling afgestemd pakket. Daarbij wordt gekeken naar de volgende vijf vragen: hoeveel aandacht en tijd heeft de leerling nodig? Welke onderwijsmateriaal past het beste bij de leerling? Wat moet er in de ruimtelijke omgeving gebeuren? Welke expertise heeft de leerling nodig? Welke andere instanties moeten betrokken worden?

Ondersteuningsniveau 3 naar ondersteuningsniveau 4

Alle hulp tot nu toe heeft niet gewerkt. Er is sprake van een handelingsverlegenheid binnen de school. Er is bewijs van wat er tot nu toe is gebeurd en welk effect dit heeft gehad.

In dit stadium zijn er:

- Kernteam verslagen;
- OPP's en evaluaties;
- Handelingsplannen;
- Onderzoeken die bijdragen aan een aanvraag voor S(B)O en TLV;
- Instemming van de ouders.

Wanneer in de MDO wordt besloten dat de huidige school niet kan aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerling, die voort zijn gekomen uit onderzoek en voorliggend traject (ondersteuningsniveau 1A-3), om de gestelde doelen uit het

groepsplan te bereiken, dan wordt er samen met de ouders een verwijstraject gestart.

Ondersteuningsniveau 4

Voor een aantal leerlingen is plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs (SBO) of een school voor speciaal onderwijs (SO) de beste route. Dat speelt vooral wanneer sprake is van een grote en specifieke ondersteuningsbehoefte. SBO-scholen werken met kleinere groepen en hebben meer deskundigheid in huis dan gewone basisscholen. Dat geldt ook voor de SO-scholen, die bovendien gespecialiseerd zijn in het werken met kinderen met een heel specifieke ondersteuningsbehoefte.

Om op een SBO- of SO-school geplaatst te kunnen worden heeft de leerling een toelaatbaarheidsverklaring nodig. Zo'n verklaring wordt meestal aangevraagd door de school waar de leerling onderwijs volgt. Bij rechtstreekse aanmelding op een SBO- of SO-school kan de verklaring ook door die school worden aangevraagd. Zo'n aanvraag wordt altijd in nauw overleg met de ouders voorbereid. Ook zullen vaak deskundigen betrokken worden bij de aanvraag. De aanvraag wordt beoordeeld door een speciaal team van het samenwerkingsverband.

Besluitvorming over toelaatbaarheidsverklaringen SBO en SO vindt plaats in het MDO.

Specifiek voor het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) SBO of SO zijn in het kader enkele aanvullende bepalingen opgenomen.

1. Ten eerste de verplichting voor het samenwerkingsverband dat twee deskundigen een advies uitbrengen over elk TLV-aanvraag.
2. Ten tweede is in het kader ook vastgelegd welke vuistregel vertrekpunt is bij het bepalen van de hoogte van de toelaatbaarheidsverklaring (laag, midden, hoog)

Wanneer een toelaatbaarheidsverklaring is afgegeven kan inschrijving op een SBO- of SO-school plaatsvinden. De keuze van de school is een zaak van de ouders, maar ook hier geldt dat zij bij het maken van de keuze door de betrokken scholen zo goed mogelijk worden geholpen.

2.5 Schoolondersteuningsprofiel (SOP Samenwerkingsverband)

Vanuit het Samenwerkingsverband passend onderwijs wordt iedere vier jaar aan scholen gevraagd om hun schoolondersteuningsprofiel (SOP) in te vullen volgens een vast format. In het SOP staat beschreven welke basisondersteuning en extra ondersteuning de school kan bieden.

Het SOP is terug te vinden op de website, zodat voor iedereen (ouders, leerlingen en andere partijen) duidelijk is wat de mogelijkheden van onze school zijn voor de zogenaamde basisondersteuning en voor eventuele extra ondersteuning.

Hoofdstuk 3 Ondersteuning van deskundigen

3.1 Logopedie en fysiotherapie

Omdat wij het erg belangrijk vinden dat kinderen gemakkelijk toegang hebben tot verschillende soorten zorg en het kunnen aanbieden van zorg onder schooltijd en op school, hebben wij een logopedist en fysiotherapeut op school.

Indien er door de school een spraak- of taalachterstand wordt gesignaleerd, wordt de leerling voor een screening naar de logopediste doorverwezen. Ouders moeten hiervoor eerst een verwijzing bij de huisarts vragen.

Indien er door de school een motorische achterstand wordt gesignaleerd, wordt de leerling voor een screening naar een fysiotherapeute doorverwezen. Ook hiervoor dienen ouders eerst een verwijzing bij de huisarts te vragen.

Voor kinderen met een grote uitdaging op het gebied van taal- en spraakontwikkeling werkt ons samenwerkingsverband intensief samen met Kentalis. Concreet betekent dit dat wij korte interventies Kentalis kunnen aanvragen. Kentalis heeft specifieke arrangementen.

De leerkracht onderhoudt het contact met de fysiotherapeuten en logopedisten om de begeleiding in de klassen zo goed af te stemmen op de behandeling. Wanneer er sprake is van een arrangement vanuit Kentalis is de intern begeleider ook betrokken bij de gesprekken.

3.2 Schoolmaatschappelijk werk (SMW)

De school heeft vanuit de gemeente een vaste schoolmaatschappelijk werkster (SMW) toegewezen gekregen. Eens in de 8 weken heeft de school een kernteam overleg, waar ook de SMW aansluit. Dit is het vaste contactmoment tussen school en de SMW. Ook tussendoor kan school vragen stellen aan de SMW op het gebied (sociale of emotionele) ontwikkeling of opvoeding.

Wanneer ouders problemen of moeilijkheden ervaren op het gebied van opvoeding, financiën of verzorging, verwijzen wij ouders door naar de SMW. De doelgroep van het SMW is het kind, de ouder en de leerkrachten. De SMW kan een brugfunctie vervullen tussen de 3 genoemde betrokkenen.

Doelstelling van het SMW is verbeteren van de opvoedingssituatie van het kind door de belemmerende factoren in het gezin te verhelpen en de zelfredzaamheid van het kind te vergroten. De begeleiding vanuit SMW vindt plaats op de school en bestaat uit: gesprekken met het kind, observatie op school of thuis, gesprekken met de ouders.

De taken van SMW zijn onder andere:

- De schoolmaatschappelijk werkster verricht huisbezoeken n.a.v. genomen besluiten in de leerling-besprekingen of het ondersteuningsteam. Een verzoek om een huisbezoek, of om een oudergesprek loopt altijd via de intern begeleider.
- De schoolmaatschappelijk werkster verricht eventueel een klassenobservatie, voorafgaand aan het gesprek met de ouders, of voorafgaand aan een gesprek met de leerkracht.
- De schoolmaatschappelijk werkster koppelt na contact met de ouders zo nodig terug naar intern begeleider en/of directie, waarna vervolgspraken worden gemaakt.
- De schoolmaatschappelijk werkster verwijst zo nodig door naar externe instanties (zoals CJG, Jeugdzorg, Algemeen Maatschappelijk Werk e.d.).
- Na overleg met -én instemming van een vertegenwoordiger van de school legt de schoolmaatschappelijk werkster het eerste contact met externe organisaties. SMW kan hierin een brugfunctie hebben.
- De schoolmaatschappelijk werkster neemt deel aan kernteamoverleg voor zover de leerling problematiek op haar terrein ligt.
- De schoolmaatschappelijk werkster heeft 1 keer per 8 weken overleg met de interne begeleider binnen het kernteam en daarnaast waar nodig.
- De schoolmaatschappelijk werkster ondersteunt, indien gewenst, leerkrachten bij oudergesprekken.
- De schoolmaatschappelijk werkster kan een bijdrage leveren m.b.t. kennisoverdracht op inhoudelijke vergaderingen (bijv. meldcode, rouwverwerking e.d.)
- De ambitie van De Kosmos is om de SMW en haar taken in de toekomst meer onder de aandacht te brengen van ouders.

3.3 SWV Passend Onderwijs Apeldoorn PO

Het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO heeft als doel om passend onderwijs in de regio te organiseren. Voor de gezamenlijke besturen in Apeldoorn betekent dit het organiseren van goed onderwijs voor alle leerlingen in de gemeente. Aan iedere school binnen het samenwerkingsverband is een vaste gedragswetenschapper en onderwijsbegeleider verbonden. De gedragswetenschapper voert eens in de 8 weken kernteam overleg met de jeugdverpleegkundige, schoolmaatschappelijk werkster, ouders, leerkracht en / of ib'er. Dit overleg heeft als doel de ondersteuning voor de (ondersteuningsbehoevende) leerlingen zo goed mogelijk vorm te geven.

De gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband is de vaste persoon die wordt ingezet als de onderwijsbehoeften het aanbod van De Kosmos overstijgen (na ondersteuningsniveau 2). De gedragswetenschapper kan komen observeren, eventuele (intelligentie)onderzoeken uitvoeren en gaat in gesprek met school over passende interventies of extra ondersteuning.

3.4 CJG en JGZ

Het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) biedt informatie en ondersteuning over alles wat te maken heeft met opgroeiende kinderen (en opvoeding). Het CJG is er voor informatie, advies, steun en begeleiding van (aanstaande) ouders, opvoeders, professionals die met kinderen werken en jongeren tot 23 jaar. Daarnaast kan het CJG verwijzen naar specialistische hulp en coördinatie van zorg bieden. Het CJG bestaat in opdracht van de Gemeente Apeldoorn die verantwoordelijk is voor de jeugdgezondheidszorg en de jeugdhulp.

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) volgt de ontwikkeling van vrijwel alle kinderen vanaf hun geboorte. De jeugdarts en jeugdverpleegkundige zien kinderen en ouders regelmatig op het consultatiebureau.

Vanaf de basisschoolleeftijd worden kinderen (en ouders) uitgenodigd voor de gezondheidsonderzoeken op 5- en 11-jarige leeftijd. Iedere basisschool in Apeldoorn heeft een vast JGZ-team (jeugdarts, jeugdverpleegkundige en doktersassistente). Zij hebben regelmatig contact met school.

Ouders en jongeren kunnen ook zelf contact opnemen met het CJG voor vragen aan de jeugdverpleegkundige of jeugdarts

De Kosmos heeft een jeugdverpleegkundige van het CJG Apeldoorn, die verbonden is aan onze school. Zij voert eens in de 8 weken kernteam overleg met de gedragswetenschapper swv, schoolmaatschappelijk werkster, ouders, leerkracht en/ of ib'er. Dit overleg heeft als doel de ondersteuning voor de (ondersteuningsbehoevende) leerling zo goed mogelijk vorm te geven.

De jeugdverpleegkundige is de vaste persoon die wordt ingezet bij vraagstukken over (vermoeden voor) ondersteuning in het gezin. De jeugdverpleegkundige neemt vervolgens contact op met het CJG, waarna gezamenlijk gekeken wordt naar het vraagstuk.

3.5 Aandachtsfunctionaris meldcode

Vanaf 2013 is iedere school wettelijk verplicht om een Meldcode te hanteren. De Meldcode is een stappenplan voor (onderwijs)professionals dat zij moeten doorlopen als ze vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling hebben. De Meldcode bestaat uit vijf stappen:

- Signalen in kaart brengen;
- Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis;
- Gesprek met de leerling en/of ouders;
- Wegen van het geweld of de kindermishandeling;
- Beslissen: hulp organiseren of melden.

De aandacht functionaris is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de 5 stappen.

De aandachtsfunctionaris op de Kosmos is verantwoordelijk voor de doorverwijzing naar hulporganisaties als het CJG, jeugdzorg of het Centraal Meldpunt Nederland: Meld.nl. en in ernstige kwesties een melding bij Veilig thuis. De directie en IB vullen samen de rol van aandachtsfunctionaris in.

Taken van de aandacht functionaris:

- Verantwoordelijk voor inschakelen van externe partijen bij ernstige zorg
- In een vroeg stadium bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling tot actie/ melding overgaan.
- De terugkoppeling naar de leerkracht en IB.
- Het i.s.m. SMW Onderhouden van contacten met de ouders, het Samenwerkingsverband /CJG/Veilig thuis/Jeugdzorg.

Hoofdstuk 4 – Overlegstructuur

4.1 Datateams

Praktijkgericht onderzoek naar wat het beste werkt zit niet vanzelfsprekend in het dagelijks handelen van de school en het team. Vaak wordt er gewerkt vanuit intuïtie, overtuigingen, ervaringen en anekdotes, maar dat is meestal niet de meest effectieve oplossing voor een probleem. Een juiste inzet van data en onderzoek kan bijdragen aan het behouden en beheersen van de opbrengsten. Uit onderzoek blijkt dat het gebruiken van gegevens, zoals toetscijfers, leerling enquêtes, controle van begrip en observaties in de klas, kan leiden tot betere prestaties in het onderwijs (doel 1). Een datateam functioneert als een professionele leergemeenschap, waar samen leren centraal staat (doel 2). Samen bepalen de data teamleden op welke wijze het beste gewerkt kan worden aan de resultaten van een groep leerlingen op een specifiek vakgebied. Dit komt in plaats van de groepsbespreking.

Een datateam wordt gevormd door 4 tot 8 personen: een aantal leerkrachten en de intern begeleider, eventueel aangevuld met de schoolleider of (externe) coach of vakspecialist. Voor de Kosmos betekent dit een datateam voor groep 1-3 en groep 4-8. Zie: werkwijze datateams Kosmos.

4.2 Leerlingbespreking

Na ieder datateam volgt een leerlingbespreking om in ieder geval de leerlingen met ondersteuningsniveau 1b of hoger te bespreken. Redenen om een leerling in te brengen tijdens de leerlingbespreking zijn:

- Een leerling profiteert bij herhaling onvoldoende van de aangeboden leerstof.
- Een leerling die extra uitdaging nodig heeft omdat deze onvoldoende door de leerstof wordt uitgedaagd.
- De specifieke onderwijsbehoeften van de leerling blijven onduidelijk;
- Het (lange termijn) ontwikkelingsperspectief van de leerling blijft onduidelijk;
- Er zijn sterke aanwijzingen of vermoedens voor een ernstige problematiek of stoornis.

Doel

Het doel van een leerlingbespreking is het vaststellen wat deze leerling in deze groep op deze school nodig heeft en welke afspraken er vervolgens genomen worden om aan de onderwijsbehoeften tegemoet te komen.

Afspraken

Vanuit de bespreking kunnen afspraken gemaakt worden over:

- Nader overleg met de ouders door de groepsleerkracht en/of intern begeleider;
- Nader onderzoek door de groepsleerkracht en/of intern begeleider;
- Het inschakelen van ondersteuning van externe instanties;
- Aanmelding van leerlingen bij het ondersteuningsteam;
- Inzet protocol doubleren/versnellen;
- Inzet hulpmiddelen (wiebelkussen, time-timer, gehoorbeschermer);
- Inzet protocol dyslexie, protocol dyscalculie of protocol meerbegaafdheid;
- Opstellen of aanpassen individuele plan

4.3 Kernteam overleg

Iedere 8 weken vindt het kernteam overleg plaats. In dit overleg wordt er een casus ingebracht. Voorafgaand aan het overleg zorgt de intern begeleider ervoor dat de betrokkenen op de hoogte zijn van wat er besproken gaat worden. Dit betreft kinderen uit hoofdzakelijk ondersteuningsniveau 3 en 4. Door met elkaar te analyseren en in gesprek te gaan, komen mogelijke oplossingen in beeld: korte interventies, extra ondersteuning of extra ondersteuning+.

Aanwezig bij dit overleg zijn: de IB'er, jeugdverpleegkundige, gedragswetenschapper, schoolmaatschappelijk werker en waar mogelijk en nodig de leerkracht en ouders.

4.4 Multidisciplinair overleg (MDO)

Indien er sprake is van een zeer complexe ondersteuningsvraag waar de school op vastloopt, kan een MDO (Multi Disciplinair Overleg) worden ingepland bij het samenwerkingsverband Apeldoorn PO. Het MDO wordt ingepland voor leerlingen die terecht zijn gekomen in ondersteuningsniveau 4.

Verschillende onderwijs- en zorgprofessionals bespreken dan met de ouders tijdens een multi-disciplinair overleg (MDO).

Bij het MDO wordt gekeken naar de hulpvraag van de school en de uitdagingen van het kind. Meedenken vanuit het kind, de ouders en de school staat hierbij centraal: wat is in deze specifieke situatie het beste voor de ontwikkeling van het kind? Welke stappen zijn nodig zodat dit kind kan functioneren in het reguliere basisonderwijs? Of zijn alternatieve leer- en onderwijsvormen meer in het belang van het kind? Hierbij kan gedacht worden aan (tijdelijk)

gecombineerde onderwijs- en zorgtrajecten of doorstroming naar speciaal (basis)onderwijs.

Om een leerling in dit team te kunnen bespreken is toestemming van de ouders nodig. Er wordt onder andere gevraagd naar de sterke kanten van de leerling, de specifieke hulpvraag en de hulp die de leerkracht al geboden heeft. Indien gewenst kunnen ouders ook aanvullende informatie verstrekken.

Het is mogelijk dat de ontwikkeling van een kind op de basisschool anders verloopt dan verwacht of gehoopt. Het kan voorkomen dat ondanks alle inspanningen blijkt dat onze school toch niet de beste plek is voor een leerling. In een MDO kan besloten worden dat een school voor Speciaal Basisonderwijs of Speciaal Onderwijs inderdaad beter tegemoet kan komen aan de onderwijsbehoeften van een leerling. Wanneer dit besloten wordt, moet bij SWV Apeldoorn PO een toelaatbaarheidsverklaring worden aangevraagd. Na het verkrijgen van de TLV zal de leerling zo snel mogelijk een plekje krijgen op een school voor Speciaal (Basis) Onderwijs.

4.5 Ouder (/kind) gesprekken

Het is belangrijk dat er een goede afstemming is tussen de school en de ouders. De school ziet de ouders als gelijkwaardige educatieve partners ieder vanuit hun eigen rol. De ouders zijn experts als het gaat om hun kind, de school heeft de verantwoordelijkheid voor het onderwijs.

Wij zien ouders als sparringpartners om ons onderwijs aan het kind te optimaliseren. Door ouders overal bij te betrekken ontstaat er een goede samenwerking en zullen ze nooit voor verrassingen komen te staan.

Het oudergesprek vindt minstens twee keer per jaar plaats tussen leerkracht en ouders. Het eerste gesprek is het kennismakingsgesprek aan het begin van het schooljaar (*hebben ouders aanvullingen op de overdracht van de vorige leerkracht? Herkennen ze het beeld?*). Vervolgens vindt een gesprek plaats na het eerste rapport en eventueel een gesprek na het tweede rapport (facultatief).

In de toekomst willen wij de leerlingen ook graag gaan betrekken bij de oudergesprekken om ze medeverantwoordelijk te laten voelen voor hun leerproces. Tijdens deze gesprekken mogen ze vertellen over hun portfolio's en weektaken.

4.6 Adviesgesprekken groep 8

In groep 8 vinden adviesgesprekken plaats tussen leerkracht, ouders en kind. Hierin wordt stilgestaan bij de ontwikkelcurve van de leerling, toetscores en het advies voor het voortgezet onderwijs.

Hoofdstuk 5 - Volgen van leerlingen

De leerlingen worden gevolgd aan de hand van meerdere toetsen en volgsystemen:

- Methodegebonden toetsen (MGT)
- Observatiesysteem (Digikeuzebord)
- Leerlingvolgsysteem Cito
- Sociaal emotioneel volgsysteem (Kanvas)
- Analyse opbrengsten schoolbreed
- Observaties in de klassen en dagelijks werk

Hoofdstuk 6 - Ondersteuning op groepsniveau

6.1 Expliciete Directe Instructie (EDI)

Onze leerkrachten organiseren hun lessen volgens Expliciete Directe Instructie. Het EDI-model kan gezien worden als een verfijning van het directe instructie model. Bij het EDI-model vindt de lesafsluiting voor de zelfstandige verwerking plaats. Hierdoor kan de leerkracht controleren, bijvoorbeeld door een paar controlevragen via het WISbordje, of de leerlingen het leerdoel hebben behaald. Met behulp van controle van begrip bepaalt de leerkracht welke leerlingen (eerder) aan de slag kunnen met de verwerking en welke leerlingen verlengde instructie nodig hebben. Op basis van informatie uit een toets en les plant een leerkracht interventies waar nodig. Dit is terug te zien in de blok en weekplanning. Zie: kwaliteitskaart EDI en Zicht op Ontwikkeling.

6.2 Extra ondersteuning in de klas

Pre-teaching

Soms is een leerling gebaat bij voorbereiding van de leerstof. Dit kan op school door het van tevoren voorlezen of zelfstandig lezen tijdens het zelfstandig werken. Ook de ouders kunnen hier een rol spelen door thuis alvast de leerstof te lezen.

Verlengde instructie

Als de groep na instructie aan het werk gaat, neemt de leerkracht één of enkele leerlingen apart aan de instructietafel om extra uitleg te geven. Dit kan zowel enkele keren, bij een eenmalig specifiek probleem, als voor een langere periode.

Extra instructie

Als kinderen zelfstandig bezig zijn met leerstof neemt de leerkracht een leerling (of meerdere met hetzelfde probleem) apart om specifieke problemen aan te pakken. Op deze manier kunnen ook kinderen die meer uitdaging nodig hebben extra instructie krijgen voor meer uitdagende leerstof (instructieplek/tafel in de klas).

Als aanvulling op de extra instructie kunnen leerlingen een pakket oefenstof krijgen om tijdens zelfstandig werken met het specifieke probleem te oefenen of om met extra uitdagende leerstof aan de slag te gaan. Dit kan eventueel ook thuis (in overleg met de ouders).

Hulpmiddelen gedragsproblemen

Als kinderen gedragsproblemen hebben, kan de leerkracht gebruik maken van hulpmiddelen zoals een (tijdelijk) beloningssysteem, heen-en-weer-schrift, timetimer, stoplicht, gehoorbeschermer, aparte werkplek, studiebuddy enzovoort. Het is belangrijk om een hulpvraag te formuleren vanuit het kind gezien. Binnen de school wordt op groepsniveau gekeken of deze leerling met deze vraag geholpen kan worden in de groep. De leerkracht kijkt naar de mogelijkheden om deze vraag te beantwoorden en voert de interventie uit. Dit wordt vastgelegd in een handelingsplan. Als een gedragsvraag niet beantwoord kan worden en de veiligheid, structuur en continuïteit binnen de groep gevaar loopt, dan zal externe hulpverlening worden aangevraagd.

Weekplanning

Binnen de groep is de leerkracht verantwoordelijk voor het bieden van een passend en uitdagend onderwijsaanbod. Kinderen ontwikkelen zich verschillend en door middel van de weekplanning wordt de organisatie van de verschillende drie niveaus weergegeven. Leerlingen worden ingedeeld op niveau van

zelfstandigheid en behoefte aan extra instructie. De leerkracht heeft hierdoor een overzicht van de leerlingen die extra hulp nodig hebben en welke taak de andere leerlingen op dat moment hebben.

Hoofdstuk 7 - Ondersteuning op individueel niveau

7.1 Individueel handelingsplan (IHP)

Wanneer het kind extra hulp of aandacht nodig heeft op specifieke ontwikkelingsgebieden en onderwijsbehoeften, wat niet te ondervangen is binnen een groepsplan, wordt het individueel handelingsplan opgesteld door de leerkracht in overleg met de ib'ër. De intern begeleider is op de hoogte van de geboden zorg en heeft hierbij een adviserende rol.

Het plan is bedoeld voor leerlingen vanaf ondersteuningsniveau 2 of hoger, met als doel om de leerling weer terug te krijgen in ondersteuningsniveau 1a of 1b. Een individueel handelingsplan bevat een meetbaar doel, en een van tevoren vastgesteld activiteitenaanbod dat wordt omschreven in het handelingsplan. De leerkracht stelt ouders van de extra hulp op de hoogte. Ouders ondertekenen het handelingsplan.

Wanneer het plan is uitgevoerd, evalueert de leerkracht het plan. Leerkracht en intern begeleider bespreken samen de geboden hulp, de behaalde resultaten en de evaluatie van het plan. Ouders worden geïnformeerd over de evaluatie en behaalde resultaten. Wanneer het gewenste resultaat is bereikt, wordt de extra zorg beëindigd of worden nieuwe ontwikkeldoelen bepaald. Hiervoor weg wordt dan opnieuw een plan opgesteld.

De extra hulp vindt voornamelijk binnen de groep plaats. Dit kan onder andere bestaan uit:

- Extra individuele instructie en verwerking (als extra onderdeel van de weekplanning)
- Extra feedback (als extra onderdeel van het groepsplan)
- Inzetten van extra pedagogische maatregelen/ didactische materialen (orthotheek)

Wanneer komt een leerling in aanmerking voor een individueel handelingsplan:

- Ondersteuningsniveau 2.
- De groei in vaardigheidsscore twee of meer keer ver onder of boven het gemiddelde ligt.
- Als gedrag en/of werkhouding daartoe aanleiding geeft.
- Bij een vermoeden van dyslexie of dyscalculie.
- Werkhoudings- of gedragsproblemen

7.2 Individueel arrangement

Wanneer de basisondersteuning voor een leerling niet toereikend is kan worden gedacht aan de inzet van extra ondersteuning door middel van een arrangement via het samenwerkingsverband PO Apeldoorn. Een arrangement is bedoeld voor leerlingen vanaf ondersteuningsniveau 2 en hoger.

In totaal bestaan 3 trajecten, interventies, of arrangementen in ons samenwerkingsverband voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag. Dat zijn de Korte Interventie, de Extra Ondersteuning en de Extra Ondersteuning+ (middelen).

Via het kernteam kan het besluit genomen worden om een arrangement aan te vragen.

7.3 Ontwikkelperspectiefplan (OPP) en eigen leerlijn

Een ontwikkelperspectiefplan (OPP) is bedoeld voor leerlingen vanaf ondersteuningsniveau 3 en hoger. Het ontwikkelingsperspectief (OPP) wordt opgesteld voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en een aangepast onderwijsprogramma volgen. In het ontwikkelingsperspectief wordt ingeschat welke ontwikkelingsmogelijkheden een leerling heeft op langere termijn en welk eindniveau van de leerling verwacht kan worden. Het ontwikkelingsperspectief geeft aan welk onderwijsaanbod en welke ondersteuning de leerling nodig heeft om het te verwachten eindniveau te halen. Het gaat hierbij niet om leerlingen die ondersteuning krijgen vanuit het reguliere (basis) ondersteuningsaanbod, zoals bijvoorbeeld dyslexie of kortdurende remedial teaching. Het gaat om leerlingen met een leerachterstand van minimaal een jaar, die het ondanks extra ondersteuning niet is gelukt deze achterstand in te halen.

Naarmate kinderen jonger zijn en de problematiek complexer, is het moeilijker om met zekerheid voorspellingen te doen over de ontwikkelingsmogelijkheden. Het is daarom ook belangrijk om de leerling zo lang mogelijk bij het reguliere aanbod te houden en niet op jonge leeftijd te gaan afwijken van het reguliere programma. De school kiest daarom om eerst het basisaanbod te intensiveren. Denk aan meer instructie- en verwerkingstijd. Juist omdat de toekomstige ontwikkeling zo moeilijk te voorspellen is, is het belangrijk alle opties zoveel mogelijk open te houden.

Pas als langdurige intensivering telkens onvoldoende resultaat heeft – in de regel is de leerling dan enkele leerjaren verder – breekt het moment aan dat doelen die niet essentieel zijn voor de uitstroombestemming vervallen (dispenseren), zodat de school alle leertijd kan besteden aan doelen die wel relevant zijn. Dit moet niet te vroeg gebeuren, want door te dispenseren worden uitstroommogelijkheden definitief geblokkeerd.

Voor leerlingen die ondersteuning krijgen die buiten de basisondersteuning valt, is een OPP verplicht. Daarnaast zijn er ook leerlingen die binnen de basisondersteuning vallen, maar voor wie een OPP nodig, maar dus niet verplicht, is. De school heeft dan ook de vrije keuze om binnen de basisondersteuning toch voor enkele kinderen een OPP op te stellen als dat gezien de leer- en/of gedragsontwikkeling wenselijk is.

In principe gaan leerlingen zo lang mogelijk met het niveau van de groep mee. Indien een leerling aan de onderstaande criteria voldoet, kan er gekozen worden om de leerling op een (tijdelijk) eigen leerlijn te zetten; dit gebeurt altijd na overleg met de intern begeleider en ouders en wanneer er sprake is van een achterstand van meer dan één jaar.

- Leerlingen met een SO- of SBO-indicatie;
- Leerlingen met een verwachte uitstroom naar het praktijk- of voortgezet speciaal onderwijs;
- Leerlingen met cognitieve of sociaal-emotionele belemmeringen op een of meerdere van de vakgebieden rekenen en wiskunde, technisch lezen, of begrijpend lezen. Tot deze laatste groep behoren vooral leerlingen die naar verwachting zullen uitstromen naar het LWOO.

Als er sprake is van ernstige sociale of emotionele problematiek, waardoor een leerling niet tot leren komt.

Het ontwikkelperspectief wordt in meetbare termen geformuleerd. Dit perspectief wordt onderbouwd met adviezen van externe deskundigen, het leerrendement tot dusver, belemmerende en faciliterende factoren, en het IQ van de leerling indien dit bekend is.

In onderstaande tabel (bron: 'Analyse en Waarderingen van Opbrengsten Primair Onderwijs' van het Ministerie van OCW) een indicatie voor relatie uitstroomniveau, intelligentieniveau en ontwikkelperspectief.

Uitstroomniveau	Intelligentieniveau	Indicatie ontwikkelperspectief voor RW, TL, BL
PRO	IQ 55-80	Eind niveau groep 5
LWOO	IQ 75-90	Eind niveau groep 6
LWOO	IQ 80-90 en specifieke stoornis (bv dyslexie, dyscalculie)	Eind niveau groep 6 voor het betreffende vakgebied
LWOO	IQ 90-120 en sociaal-emotionele problemen	Eind niveau groep 7

Het ontwikkelperspectief bevat naast het verwachte uitstroomniveau (einddoelen) ook hiervan afgeleide tussendoelen. Een beredeneerd, gepland leerstofaanbod wordt bepaald op basis van de tussendoelen.

7.4 Kinderen die meer aankunnen

Leerlingen die (hoog)begaafd zijn, kunnen aangemeld worden bij het zorgplatform via de IB'er om toegang te krijgen tot de bovenschoolse plusklas van Leerplein 055 'groep 9'.

Het doel van Groep 9 is om de leerlingen met meer kennis over het leren studeren naar de middelbare school te laten gaan, maar vooral ook om hen te leren steviger in de wereld te staan, met meer zelfkennis en dan met name over hun kwaliteiten en valkuilen.

Voor toegang tot groep 9 moet de leerling een IQ-test met een uitslag van 130 of meer hebben, of moet de leerling op elk van de gebieden rekenen, spelling en begrijpend lezen minimaal 6 maanden voor lopen. Aan de hand van doortoetsen wordt gekeken hoever het kind voorloopt.

Plusbeleid moet geagendeerd worden in 2021-2022

7.5 Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het S(B)O

Het is mogelijk dat de ontwikkeling van een kind op de basisschool anders verloopt dan verwacht, of gehoopt. Het kan voorkomen dat ondanks alle inspanningen blijkt dat onze school toch niet de beste plek is voor een leerling.

Om voor een leerling de deur naar SBO of SO te openen is een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Via het MDO kan een TLV worden aangevraagd. Het MDO bestaat uit verschillende onderwijs- en zorgprofessionals en zij bespreken dit met ouders en intern begeleider.

In het MDO wordt bekeken of een kind beter op zijn of haar plek zou zijn op een school voor Speciaal Basis Onderwijs (SBO) of Speciaal Onderwijs (SO). Het S(B)O kent de volgende mogelijkheden voor leerlingen:

- SBO: voor moeilijk lerende kinderen, kinderen met opvoedingsmoeilijkheden, kinderen met gedragsproblemen
- SO cluster 1: voor kinderen met een visuele handicap
- SO cluster 2: voor kinderen met een auditieve handicap en kinderen met een spraak- taalstoornis
- SO cluster 3: voor langdurig zieke kinderen, kinderen met een lichamelijke handicap, kinderen met een verstandelijke handicap of een combinatie hiervan.
- SO cluster 4: voor kinderen met gedragsproblematiek of psychische stoornissen.

